

Mottagare
Socialnämnden

Revidering av riktlinje för handläggning enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Förslag till beslut

- Socialnämnden godkänner föreslagna ändringar av riktlinjer för handläggning enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta.
- Socialnämnden ger socialförvaltningen i uppdrag följa upp konsekvenserna av förändrad lagstiftning och återrapporera till socialnämnden under hösten 2023.

Sammanfattning

10 februari 2022 överlämnade Regeringen en lagrådsremiss till Lagrådet gällande Stärkt rätt till personlig assistans- grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn. I lagrådsremissen föreslås att det grundläggande behovet annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade ska tas bort från lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). De hjälpbehov som omfattas av det nämnda grundläggande behovet ska fortsatt berättiga till personlig assistans och regleras genom nya bestämmelser. Vidare justeras åldersgränsen från 65 år till 66 år med särskilda övergångsbestämmelser.

Regeringen antar att ca 1 800 personer kommer att beviljas assistansersättningen i landet till följd av förslagen om grundläggande behov har merparten i dag andra kommunala insatser enligt LSS och socialtjänstlagen. När dessa personer flyttar till statlig assistansersättning minskar behovet av kommunala insatser vilket leder till att kommunerna får minskade utgifter - dock kommer kommunen att betala för de första 20 timmarna assistansersättning per vecka precis som nu. Utredningen konstaterar att förslagen om grundläggande behov kan leda till ytterligare flöden mellan olika kommunala insatser, t.ex. att fler personer beviljas kommunal personlig assistans. Dessa flöden är enligt utredningen mycket svårbedömda och kan leda till allt från ökade till minskade utgifter för kommunerna.

Lagändringarna träder i kraft 1 januari 2023 och medför att socialnämndens riktlinjer för handläggning avseende LSS behöver uppdateras.

Ärendebeskrivning

I lagrådsremissen föreslås att stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom ska bli ett grundläggande behov enligt LSS. Vidare föreslås att kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser som en enskild med en psykisk funktionsnedsättning behöver för att han eller hon själv ska klara att tillgodose något av de grundläggande behoven personlig hygien, måltider, av- och påklädning och kommunikation med andra, ska beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet i fråga.

Något krav på ingående kunskaper om den enskilde ska inte gälla enligt de nya bestämmelserna. I lagrådsremissen lämnas även förslag som innebär att föräldraansvaret enligt föräldrabalken ska beaktas vid bedömningen av ett barns behov av personlig assistans genom att det görs schablonavdrag (föräldraavdrag) från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov enligt LSS.

Den 5 maj 2022 överlämnade Regeringen proposition 2021/22:244 till regeringen gällande Stärkt rätt till personlig assistans vid behov av egenvård. I propositionen föreslås att det ska införas en lag om egenvård. Med egenvård avses enligt den nya lagen en hälso- och sjukvårdsåtgärd som behandlande hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att en patient kan utföra själv eller med hjälp av någon annan. I lagen införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldigheter för hälso- och sjukvårdspersonalen inför, vid och efter en sådan bedömning.

Lagändringarna träder i kraft 1 januari 2023 och medför att socialnämndens riktlinjer för handläggning avseende LSS behöver uppdateras.

Förslag på förändrad text i riktlinjerna.

Överstruken text föreslås tas bort och gulmarkerad att läggas till.

10.2 Personlig assistans enligt 9:2 § LSS (Personlig assistans)

(sid 6-7)

Med personlig assistans menas ett personligt utformat stöd, som ges i olika situationer av ett begränsat antal personer. För rätt till personlig assistans enligt LSS krävs att den enskilde har behov av denna insats för sina grundläggande behov. Med grundläggande behov avses hjälp med mycket personliga angelägenheter som personlig hygien, att äta, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller ~~annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den enskilde~~ **stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom, och stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa.** Den som har rätt till insatsen för sina grundläggande behov har också rätt att få personlig assistans för andra

personliga behov som att komma ut i samhället, studera eller arbeta om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

.....forts.

Rätten till personlig assistans enligt LSS finns kvar när den enskilde fyller 65 66 år om insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 66 år, eller ansökan om sådan insats inkommer senast dagen före 65 66-årsdagen och därefter blir beviljad. Insatsen personlig assistans får inte utökas efter det att den enskilde fyllt 65 66 år, ansökan om utökad hjälp får i stället ske enligt SoL.

Ikraftträdande sker 1 januari 2023 men äldre bestämmelse gällande tidigare åldersgräns gäller för hela år 2023. Bedömningen tillämpas från och med 1 januari 2024. Exempelvis; en individ som fyllde 65 år under år 2022 tillhör tidigare lagstiftning och kan således inte ansökan igen år 2023 trots att hen fyller 66 år under år 2023.

Personlig assistans till barn

(sid 8)

Bedömning av barns rätt till personlig assistans sker enligt samma kriterier som för vuxna med funktionsnedsättning. Vid bedömningen av personlig assistans för barn ska föräldraansvaret beaktas i form av ett fastställt avdrag (schablonavdrag) som är beroende av barnets ålder (6a § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade med bilaga). Inget avdrag görs för andning eller sondmatning som grundläggande behov.

Personlig assistans och egenvård

(sid 10)

Med egenvård (Lag (2022:1250) om egenvård) menas en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en patient själv kan utföra behandlande hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att patienten kan utföra själv eller med hjälp av någon annan. Hälso- och sjukvårdspersonalen har ansvar för bedömning, planering och uppföljning av egenvården. Bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård grundar sig i föreskriften SOSFS 2009:6. Föreskriften ska tillämpas i samband med att legitimerad yrkesutövare gör en bedömning av, om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård, planerar egenvården, samt följer upp och omprövar bedömningen. Personliga assistenter utför i de flesta fall egenvård vilket då ingår i omvårdnad. Instruktioner ska ges av hälso- och sjukvården.

Bedömning

Enligt lagrådsremissen är syftet med förändringarna att personer med funktionsnedsättning som tillhör personkretsen för LSS och som på grund av stora och varaktiga funktionshinder ska kunna få personlig assistans för att kunna bo kvar hemma och även i övrigt ska kunna leva sitt liv på lika villkor som andra. De syftar också till ökad rättssäkerhet vid bedömningen av barns rätt till assistans.

De grundläggande behov som föreslås innebär ett förtydligande av vilka behov som ska berättiga till personlig assistans. Förslaget innebär samtidigt ett minskat åtagande eftersom behovet av andra insatser enligt LSS minskar och personer med kommunalt finansierad personlig assistans går över till den statligt finansierade assistansersättningen.

Förslaget om ett mer avgränsat och rättssäkert föräldraavdrag leder sannolikt till en ökning av antalet barn som får personlig assistans från kommunen enligt LSS. Utredningen antar att 10 procent av barnen i åldrarna 0–11 år övergår från avlösarservice eller korttidsvistelse till personlig assistans. Detta skulle kunna leda till en ökad kostnad för insatsen personlig assistans men en samtidigt då en minskad kostnad för de andra insatserna. Kommunerna kommer även, i likhet med staten, att kunna få ökade kostnader till följd av att barn som redan idag har personlig assistans kommer att kunna beviljas fler timmar.

Hur många personer som kommer att ansöka på Gotland går i dagsläget inte att bedöma. Beroende på en eventuell ökning så kommer kostnaderna att troligtvis att öka för både handläggning och utförande. Socialförvaltningen föreslår därför att socialnämnden ger förvaltningen ett uppdrag att följa konsekvenser utifrån lagförändringen. Samt återrapporterar detta till socialnämnden under hösten 2023.

Förvaltningens bedömning är att ovanstående ändringar av riktlinjer för handläggning enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta behöver göras utifrån lagändringarna som träder i kraft 1 januari 2023.

Förvaltningens förslag till beslut är att socialnämnden godkänner föreslagna ändringar i riktlinjerna under punkt 10.2.

Beslutsunderlag

Riktlinjer för ör handläggning enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, daterad 2018-03-21

Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-09

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

Therese Thomsson, myndighetschef